

REVISTA PRESEI

BULETIN SĂPTĂMĂNAL AL DIRECȚIUNII PRESEI ȘI INFORMAȚIILOR
DIN MINISTERUL AFACERILOR STRĂINE

Nr. 33—34.

Joi, 18 Noembrie 1937

S U M A R :

I. PRESA STRĂINĂ DESPRE ROMÂNIA

	Pag.		Pag.
a) DINASTIA :		c) POLITICA EXTERNA :	
Presa engleză	432	Presa greacă	434
„ cehoslovacă	432		
„ germană	433	d) DIVERSE :	
„ elvețiană	433	Presa italiană	434
„ țurcă	434	„ engleză	434
		„ bulgară	434
b) POLITICA INTERNĂ :			
Presa elvețiană	434		

II. VIZITELE REGALE LA LONDRA

	Pag.
Presa engleză	435
„ turcă	435

III. EXPOZEUL D^{LUI} KROFTA

	Pag.
Presa cehoslovacă	436
„ franceză	436

IV. DECLARAȚIA MINORITARĂ GERMANO-POLONĂ

	Pag.
Presa germană	436
„ polonă	437
„ franceză	437
„ belgiană	437

V. CĂLĂTORIA LORDULUI HALIFAX ÎN GERMANIA

	Pag.
Presa engleză	437
„ germană	438
„ franceză	439

VI. PACTUL ITALO-GERMANO-JAPONEZ

	Pag.
Presa italiană	440
„ germană	440
„ franceză	440
„ engleză	442
„ elvețiană	443
„ polonă	443

VII. SITUAȚIA DIN BRAZILIA

	Pag.
Presa argentiniană	444
„ franceză	444

VIII. PROBLEME EUROPENE

Călătoria d-lui Delbos	444
Neintervenția în Spania	445
Înțelegerea Balcanică	446
Mica Înțelegere și Ungaria	446
Activitatea diplomatică din Europa Centrală și Orientală	446

PRESA STRĂINĂ DESPRE ROMÂNIA

DINASTIA

Presa engleză.

In numărul din Noembrie, revista Ordinului Cavalerilor Sfântului Lazăr publică un lung și elogios articol, dedicat M. S. Regelui Carol al II-lea, pentru a săvârși acceptarea de către Majestatea Sa a Cordonului Marei Cruci a acestui Ordin, scriind între altele:

„Printre Suveranii care domnesc în imperiile și regatele lumii, M. S. Regele Carol II deține un loc de frunte, România fiind prin populația sa în ordinea importanței a opta din cele 26 de națiuni ale Europei.

„In timpul domniei celor trei mari Regi ai României, această țară din Sud-Estul Europei s'a ridicat la rangul de putere de primul ordin. Regele Carol I, supranumit cel Înțelept, a fondat Statul modern românesc; Regele Ferdinand, supranumit cel Leal, este făuritorul României Mari; iar M. S. Regele Carol II, cunoscut sub numele de cel Curajos, va trece în istorie ca Suveranul renașterii naționale a poporului român.

„Mai înainte de a împlini 20 de ani, M. S. Regele Carol II a conceput o deviză care va caracteriza desigur domnia Sa: „datorie și muncă, sănătate și educație“. Indemnul Său, către poporul român, este continuu: munciți, munciți și iar munciți! Faceți-vă datoria, mai înainte oricărui lueru, datoria.

„Prin tradiție, Regii României au fost soldați. Armata română, modernă și bine pregătită, este opera sforțărilor neobosite ale acestor trei Suverani“.

Ziarele ongleze au publicat numeroase articole privitoare la audiențele acordate de M. S. Regele Carol șefilor partidelor politice, înainte și după călătoria Sa în Cehoslovacia.

In tot timpul indispoziției M. S. Regina Maria, ziarele englezești au publicat vești privitoare la mersul sănătății Augustei Suverane.

THE DAILY TELEGRAPH, THE MANCHESTER GUARDIAN, THE SUNDY EXPRESS, etc., au publicat note și fotografii asupra călătoriei și a vânătoarei M. S. Regelui și a A. S. R. Principelui Mihai în Cehoslovacia.

NEW CHRONICLE din 8 Noembrie publică un articol intitulat „Istoria a patru Regi“, referitor la Regele Boris al Bulgariei, Regele George al Greciei, Regele Leopold al Belgiei și la personalitatea Regelui Carol II, a cărui vizită oficială este așteptată la Londra în primăvara anului 1938.

Ziarul găsește semnificativ faptul că, în momentul în care d-l Mussolini anunță că Europa va deveni fascistă, patru capete încoronate venind din patru țări, în care influența fascistă se afirmă din ce în ce mai puternic, vin să se consulte cu conducătorii țărilor democratice din Apus.

Sub semnătura cunoscutului ziarist Emerys Jones, DAILY EXPRESS publică un lung articol, privitor la apropiatele vizite oficiale în Marea Britanie a Suveranului Belgiei și a M. S. Regelui Carol al României.

Ziaristul se exprimă în termeni elogioși despre Suveranul României pe care-L socotește a fi unul din cei mai îndemânatici Monarhi.

Autorul articolului arată că M. S. Regele Carol este un diplomat extrem de îndemânatic și discret, care în jocul diplomatic deține în mâna Sa importanta carte a României bogate în petrolul atât de necesar într'un viitor războiu de armate mecanizate.

D-l Emerys Jones trace în revistă în amănunt vizitele făcute de Suveranul României în Europa, exprimându-și admirația pentru discrețiunea Maiestății Sale, care a dobândit rezultate importante fără a le trâmbița.

Despre înfățișarea M. S. Regelui Carol, autorul articolului spune că Suveranul României are o atitudine de înaltă demnitate și distincție, și subliniază totodată facilitatea conversației și bogăția de nuanțe care se desprinde din vorbirea M. S. Regelui.

D-l Emerys Jones relevă de asemeni faptul că M. S. Regele poartă o iubire caldă și are o părintească grijă pentru fiul Său, Măria Sa Marele Voievod Mihai.

THE SLOUGH OBSERVER, din 12 Noembrie publică un articol elogios la adresa României, cuprinzând impresiile de călătorie culese de d-l W. C. Devereux în timpul unei vânători în Delta Dunării, în compania d-lor: Caranfil, Bastaki, Sir Reginald Hoare, prințul Sturza, prințesa Știrbey, Diamandi-Lahovary și John Howlett.

D-l Devereux a vizitat fabrica de avioane dela Brașov și s'a informat deaproape asupra progreselor țării noastre, despre care scrie în mod amănunțit.

Presa cehoslovacă.

Toate ziarele din 4 Noembrie salută cu satisfacție vizita M. S. Regelui Carol II și a Marei Voievod Mihai de Alba Iulia.

Ele subliniază că această vizită, cu tot caracterul ei privat, este o dovadă elocventă despre sincera și neclintită amicitie care leagă Cehoslovacia de România.

Ziarul LIDOVE NOVINY subliniază marile însușiri și merite ale M. S. Regelui Carol, care a menținut întărit Mica Înțelegere, nelăsându-se nicio clipă influențat de campaniile calomnioase care prezentau Cehoslovacia, ca un focar de comunism“.

„Avem, închie ziarul, o încredere neclintită în M. S. Regele Carol, pe care îl asigurăm că la noi se află în mijlocul unor prieteni sinceri“.

Cunoscutul ziarist și redactor de politică externă, dr. Hubert Ripka, publică, cu prilejul vizitei regale la vânătoarea din Zidlochovice, în ziarul LIDOVE NOVINY din 5 Noembrie, un articol de fond, intitulat „Printre prietenii“, din care extragem următoarele pasaje:

„Regele Carol vizitează din nou republica noastră, de data aceasta fără onoruri oficiale. Regele Carol poate fi însă sigur că este tot atât de sincer primit ca și în anul trecut, când poporul nostru a avut ocazia să-și manifeste sincer simpatia pentru România aliată și Suveranul ei iubit.

„Regele Carol a știut să ne convingă nu numai prin cuvinte amicale ci și prin fapte că ne este un prieten bun și un aliat credincios în care ne putem bizui. De aceea apreciem, în gradul cel mai înalt, prietenia Regelui Carol, manifestată permanent țării noastre.

„România are în El un Suveran hotărât care, cu o deosebită grijă, veghiază la cărna Statului și la politica sa

externă, determinată de împrejurări geopolitice și istorice.

„Avem încredere în Regele Carol, marele prieten al Cehoslovaciei, și îl asigurăm că, dacă este printre noi, este printre prietenii credincioși care știu să răsplătească fidelitatea dovedită cu o fidelitate și mai accentuată“.

Presa germană.

Evenimentul înălțării Măriei Sale Marelui Voievod Mihai de Alba-Iulia la gradul de sublocotenent a găsit un ecou larg în presa germană. Ziarele au început să anunțe acest eveniment încă de pe la 12 Octomvrie a. c., iar în zilele de 25 și 26 Octomvrie, ele au publicat pe larg desfășurarea festivităților ce au avut loc cu acest prilej. Au fost relevate în deosebi cuvintele ce M. S. Regele Carol a ținut să le adreseze vlăstarului Regal, în momentul intrării Sale în cadrele armatei.

Unele ziare s'au folosit de acest prilej, spre a închina și a publicat articole întregi despre viața și educația Măriei Sale Marelui Voievod Mihai.

Astfel ziarul DER FREIHEITSKAMPF, cu data de 29 Octomvrie, publică articolul: „Cel mai tânăr sublocotenent al armatei române“, din care extragem:

„Intr'un atelier mecanic, doi bărbați îmbrăcați ca doi mecanici, stau îngenunchiați în fața unui motor. Se străduiesc de ceasuri întregi, plini de sudoare și de ulei, cu o reparație. La un moment dat, cel mai în vârstă se scoală și renunță, dând resemnat din umeri. În schimb, cel mai tânăr, nici nu vrea să audă de așa ceva; nu vrea să renunțe la succesul străduințelor sale. În sfârșit, motorul începe din nou să funcționeze.

„Cei doi mecanici nu sunt altceeva decât Regele Carol al României și fiul Său Mihai, moștenitorul tronului. Amândoi se interesează, nu numai de automobile, ci și de sufletul acestora, de motoare. Iar în această privință, s'a întâmplat adeseori ca fiul să-l întrecă pe tatăl său în dibăcie. Tatăl său nu e supărat niciodată din această cauză. Dimpotrivă, e mândru de destoinicia fiului Său.

„Faptul că Prințul Mihai, deși abia în vârstă de 16 ani, este un mecanic perfect, nu trebuie să surprindă pe nimeni. Căci pasiunea lui cea mare, încă de pe vremea când era abia de 6 ani, au format-o motoarele, automobilele și tot ce era în legătură cu ele. Încă de pe atunci trecea ca vântul cu o mașină mică, prin grădinele Palatelor Regale din Sinaia și București. Iar omul care l'a inițiat în secretele mecanice, locotenentul Ioan Holca, a devenit prietenul Său cel mai bun.

„Când organizațiile tineretului român au defilat în uniformele lor pestrițe și plăcute prin fața Regelui Carol, când ele au arătat cu mândrie ceea ce au învățat în cursul unui an, și în ce măsură s'au dezvoltat, a bătut la ochi statura unui tânăr care își întrecea cu mult camarazii, al cărui piept era mai bombat și mai lat și care defila un pic mai disciplinat ca ceilalți camarazi, un tânăr căruia cei ce nu i-ar fi văzut fața fragedă, de bună seamă i-ar fi dat mai mult de 16 ani. Acest copilândru înalt, cel mai înalt din sânul tineretului român, capul de coloană dela toate parăzile tineretului, nu este altceeva decât Prințul moștenitor Mihai, Marele Voievod de Alba-Iulia. Despre puterea lui s'au răspândit în țară poveștile cele mai năstrăvane. Astfel, se spune că ar putea duce pe umeri 4 bărbați, și că e în stare să îndrepte cu mâinile o bucată de fier strâmbată de mai înainte, într'un cuvânt, că ar fi un fel de Heracles princiar al timpurilor moderne.

„Copilul de odinioară este astăzi un flăcău care la vârsta de 16 ani a fost înălțat cu mare fast și, în cadrul unor

festivități la care a participat întreg poporul român, la gradul de sublocotenent al armatei române.

„Încă de tânăr trecuse cu succes greul încercărilor, reprezentând în calitate oficială România, atât la încoronarea dela Londra, cât și cu ocazia vizitei făcută la Varșovia“.

Același articol a apărut și în ziarele: DER HOHENSTAUFEN din 28 Octomvrie și BERGISCH-MÄRKISCHE ZEITUNG din 31 Octomvrie.

Unele ziare germane au crezut că pot lega de evenimentul înălțării Măriei Sale Marelui Voievod Mihai la gradul de sublocotenent, și de faptul că, cu acest prilej, s'au găsit la Sinaia reprezentanții mai multor țări, și anumite interpretări de ordin politic.

Astfel, RHEINISCH-WESTFÄLISCHE din 28 Octomvrie, socotește că deși s'a încercat să i se dea evenimentului un caracter mai mult familiar, totuși serbările dela Sinaia au oferit și prilejul unor discuțiuni de ordin politic. Ziarul crede că pe primul plan al acestor discuțiuni s'ar fi găsit problema pusă de vecinătatea cu Rusia. Iar acest fapt se poate deduce din atențiunea specială ce i s'a acordat Prințului Paul și Mareșalului Rydz-Smigly.

Ziarele germane din zilele de 24, 25, 26 și 27 Octomvrie, au relevat aproape toate recenta vizită a Mareșalului Rydz-Smigly la Sinaia. Unele din aceste ziare, ca de exemplu DRESDNER NACHRICHTEN din 24 Octomvrie, s'au mulțumit să explice această vizită prin participarea Mareșalului la festivitățile dela Sinaia. Altele, ca BERLINER BÖRSEN ZEITUNG din 26 Octomvrie, au dat vizitei aceeași explicație, relevând însă și faptul că la Sinaia Mareșalul Rydz-Smigly s'a întâlnit, pentru prima oară, cu Generalul Syrov, Inspectorul general al armatei cehoslovace. În sfârșit altele, în frunte cu BERLINER BÖRSEN ZEITUNG din 25 și 27 Octomvrie, au căutat să arate — referindu-se la cele scrise de presa polonă — că și această vizită are ca scop să oglindească relațiile dintre Polonia și România, în sensul declarațiilor făcute încă din 1922 de Mareșalul Pilsudski și de M. S. Regele Carol, în cursul vizitei Sale recente în Polonia, declarații din care se desprinde „că între Marea Baltică și Marea Neagră, trăește un singur popor sub două steaguri“.

Presa elvețiană.

În numărul din 5 Noemvrie ziarul catolic LA LIBERTÉ (Fribourg) publică un articol despre festivitățile dela Sinaia prilejuite de aniversările M. S. Regelui și Măriei Sale Voievodului Mihai, subliniind însemnătatea imensă pe care o are Dinastia pentru viața și situația din România.

„După cum ești român sau maghiar, creștin sau evreu, diplomat sau om de afaceri, boer sau țaran, problemele vieții publice românești îți apar sub un alt unghiu, dar toți, adaugă ziarul, sunt de acord de a da Dinastiei un rol central“.

Ziarul relevă „meritele nemăsurate pe care șeful Statului și le-a câștigat în ce privește consolidarea intimă a regatului Său“ și după ce subliniază mai cu seamă activitatea diplomatică a M. S. Regelui, arată că „alături de această activitate Suveranul României își îndreaptă grija cu totul deosebită asupra educației tineretului și dezvoltării armatei“.

LA LIBERTÉ se ocupă apoi de „strălucirile“ serbării prilejuite de înaintarea Marelui Voievod Mihai la gradul de sublocotenent și de vizitele oaspeților străini. În ce privește vizita Mareșalului Smigly-Ridz, ziarul subliniază

că svonurile despre o pretinsă răcire a raporturilor polono-române, sunt desmințite prin fapte, și oricare ar fi viitorul guvern în România, colaborarea intimă între reștat și Polonia rămâne garantată și stăruie asupra unei ușoare ameliorări a raporturilor româno-maghiare. Apoi încearcă să facă un pronostic cu privire la viitorul guvern, arătând că d-l Mihalache reclamă foarte energic succesiunea.

Presa turcă.

LE JOURNAL D'ORIENT din 7 Noembrie, semnând că, pentru prima dată în trecerea Sa prin Budapesta, M. S. Regele Carol al II-lea a fost oficial salutat de autoritățile ungare, adaugă un comentariu redacțional, în care după ce subliniază importanța evenimentului, face un scurt istoric al raporturilor româno-ungare, reamintind discursul dela Oradea al d-lui Tătărescu, care ar fi însemnat un fel de „non possumus“ la adresa minorității maghiare.

„Actuala traversare a Budapestei de către Regele Carol și Principele moștenitor, încheie ziarul, voiește poate a spune că, cu toate acestea raporturile ungaro-române nu s'au înrăutățit, ci mai degrabă s'au îmbunătățit.

„Ori raporturile dintre România și Ungaria domină întreaga problemă a Europei dunărene. Iată de unde importanța telegramei de mai sus“.

POLITICA INTERNA

Presa elvețiană.

BUND din 10 Noembrie publică un articol al corespondentului său din București. Articolul e scris pe temeiul discursului d-lui prim-ministru Tătărescu și împărțit pe capitole ca și discursul.

„D-l Tătărescu a putut, adaugă ziarul, să privească cu mulțumire asupra rezultatelor guvernării, a căror realizare s'a bucurat totdeauna de bunăvoința și încrederea Coroanei“.

Corespondentul arată că e foarte greu să faci o profeție cu privire la formarea noului guvern, dar i se pare aproape sigur că va fi continuată „linia de mijloc“, atât în politica internă, cât și în cea externă.

NEUE ZÜRCHER ZEITUNG din 11 Noembrie se ocupă elogios de rezultatele guvernării Tătărescu, tot pe baza discursului său. I se aduce doar învinuirea că a îngăduit sub această guvernare o prea mare întărire a mișcărilor de dreapta, adică antisemite. Ziarul manifestă aceeași nesiguranță cu privire la noul guvern.

POLITICA EXTERNĂ

Presa greacă.

Ziarele grecești din 4 Noembrie publică rezumate din discursul d-lui Gh. Tătărescu, președintele Consiliului, la comitetul executiv, insistând asupra pasajelor privind politica externă.

Ziarul PROIA scrie: Declarațiile primului ministru român capătă o importanță deosebită prin faptul că sunt făcute într'un moment când fiecare manifestare în favoarea ideii de pace este excepțional de prețioasă“.

DIVERSE

Presa italiană.

Toate ziarele din 6 Noembrie, consacră coloane întregi, însoțite de numeroase fotografii, vizitei d-lui Irimescu. In GIORNALE D'ITALIA, pe două coloane, în TRIBUNA, pe trei coloane, în POPOLO DI ROMA, pe două coloane, se descriu în amănunt cele două zile petrecute la Roma de d-l Irimescu. Restul ziarelor acordă acestor zile aceeași însemnătate.

Personalitatea d-lui ministru Irimescu a stârnit de asemeni un deosebit interes. In toate articolele consacrate d-sale este numit: „preștitul și ilustratul oaspete al Italiei“.

MESSAGGERO, într'un articol intitulat „Ministru Radu Irimescu“, spune: „Radu Irimescu este una dintre figurile cele mai eminente și cele mai reprezentative ale României de azi; el aparține acelei elite care se află în fruntea mișcării naționale de reînoire“. După ce dă amănunțite note biografice, ziarul încheie: „După părerea unanimă, d-sa este cea mai înaltă competență tehnică a României în materie de aviație și una din cele mai stimate din Europa. Cetatea Eternă urează preștitului oaspete bun venit“.

POPOLO D'ITALIA spune că d-l Irimescu are o însemnată pregătire tehnică, cu deosebire potrivită delicatelor însărcinări pe care le exercită în țara sa. In același timp se scoate în excepțională evidență contribuția d-lui ministru Irimescu la reorganizarea și modernizarea aviației românești și se amintește cu o deosebită satisfacție că stăruințelor d-sale se datorește înființarea liniilor de transport aerian Roma-București și București-Milano.

Presa engleză.

GLASCOW HERALD, din 4 Noembrie, publică sub titlul „Conversații italo-române“, o notă asupra vizitei d-lui ministru Irimescu la Roma, care, după cum se crede în cercurile diplomatice, este menită să aducă o destindere între cele două țări, a căror relații au ajuns la un punct critic. O apropiere italo-româno e de așteptat.

SCHOOL AND SOCIETY din 23 Octombrie publică în rubrica corespondențelor sociale un articol al d-lui profesor Ioseph S. Roucek dela universitatea din New-York, intitulat: „Noul sistem de educație al României“, în care se ocupă de organizarea Străjeriei.

Autorul, care a vizitat țara noastră în vara anului 1937 și care a scris și un volum în limba engleză intitulat „România contemporană și problemele ei“, descrie amănunțit organizarea străjeriei românești, care se află sub directa conducere a M. S. Regelui, menționând faptul că de acest nou sistem de educație națională a tinerețului, care inspiră entuziasm și încredere, sunt legate speranțele acelor care știu că de pregătirea dată generațiilor de mâine depinde, pentru România, posibilitatea de a rămâne independentă față de influențele străine, în special față de influența comunismului și a fascismului.

Presa bulgară.

UTRO din 4 Noembrie începe publicarea unei serii de articole semnate de Rumen Iancov, asupra impresiilor pe care autorul le-a avut în urma vizitei făcute la București.

Primul articol intitulat „24 ore în „Micul Paris“, arată sugestiv impresia pe care Bucureștiul a făcut-o asu-

pra autorului. El își arată admirația față de viața intensă dela București, care, incontestabil, este cel mai mare oraș din Balcani. După ce descrie, prin fraze frumoase, expoziția Satului românesc, autorul se ocupă de echipele regale, arătând prin statistici, minunate rezultate obținute de aceste echipe la sate. Descrie apoi clădirile și monumentele mai însemnate din Capitală și vizitele făcute colegilor ziariști, arătând măreția și perfecțiunea tehnică la care au ajuns marele ziare românești.

In același ziar din 5 Noembrie, d-l Iancov continuă descrierea Bucureștiului ca oraș de noapte. După ce arată

viața în localurile de noapte, autorul spune că este o mare diferență între Bucureștiul de noapte și cel de zi. Descrie în culori frumoase, eleganța și frumusețea femeii române.

ZAREA din 6 Noembrie, sub semnătura d-lui Batenbergski, publică un articol intitulat „Expoziția Bucureștiului”, în care descrie marele avânt pe care l-a luat Capitala României. Autorul crede că Bucureștiul poate fi pus pe aceeași treaptă cu oricare oraș occidental. Insistă asupra expoziției Satului, arătând că prin aceasta se arată dezvoltarea și frumusețea satului și se face și o bună propagandă.

VIZITELE REGALE LA LONDRA

Presa engleză.

Cu prilejul vizitei neoficiale făcută de M. S. Regele Boris și de M. S. Regina Ioana la Londra, zărele engleze publică lungi articole despre Suveranii bulgari și despre situația politică a Bulgariei.

THE TIMES din 1 Noembrie, însoțește elogiile aduse Familiei Regale bulgare, de considerațiuni privitoare la evoluția recentă în spre democrație a țării pe care o reprezintă. Noua lege electorală bulgară alcătuiește un exemplu în acest sens.

THE DAILY TELEGRAPH și THE DAILY MAIL, cred a ști că, în ciuda caracterului neoficial al vizitei, unele chestiuni diplomatice vor fi discutate de Suveranul Bulgariei cu d-l Eden și cu Sir Robert Vansittart. Posibilitatea modificării tratatului dela Neuilly, cu privire la rearmare, ar face obiectul acestor discuții.

Presa engleză se ocupă de asemenea de aproape de vizita M. S. Regelui George al Greciei, care va avea loc în același timp cu aceea a M. S. Regelui Leopold al Belgiei.

GREAT BRITAIN AND THE EAST din 11 Noembrie publică un articol, în care scrie între altele:

„Adevărata situație este că guvernele Balcanice sunt stânjenite și neliniștite. Ele nu pot înțelege dacă ezitățile politice externe britanice se datorează ignoranței, slăbiciunii sau vreunui adânc și bine stabilit plan, al cărui sens le scapă.

„Puternicul discurs al d-lui Eden, răspunzând cererii de colonii pentru Germania, formulată de d-l Mussolini, a avut un efect foarte bun și a sporit mult prestigiul britanic în Balcani, unde scăzuse într'adevăr foarte mult. El trebuie continuat însă și definit mai bine, pentru ca popoarele Balcanice să se poată convinge de importanța sa politică.

„Situația Țărilor Balcanice e următoarea. Ele sunt mult mai legate economic de Germania și de Italia, decât de puterile apusene. Pe deasupra, ele au învățat în ultimii ani că marile democrații nu dau niciodată o mână

de ajutor democrațiilor dintr'altă țară și nu sprijină un Stat democratic de atacurile unui Stat dictatorial. Economic Germania s'a depășit pe sine însăși în Balcani“.

Ziarul încheie, spunând că țările Balcanice nu sunt satisfăcute de relațiile comerciale cu Germania.

NEWS CHRONICALE scrie în același sens:

„Doi Regi se află la Londra, încă doi trebuie să vie. Țările lor — Bulgaria, Grecia, Belgia, România — au fost toate turburate de ușoare atacuri ale fascismului. Se presupune că Londra le poate aplica un remediu calmant“.

Zărele engleze publică amănunte privitoare la vizita și recepțiile Regelui Leopold al Belgiei, menționând faptul că oaspetele regal va propune Angliei convocarea unei conferințe a Statelor semnatare ale tratatului dela Locarno.

Presa turcă.

ISTANBUL din 11 Noembrie, sub titlul „Balcanii și Europa occidentală”, publică un articol, în care relevă faptul că trei dintre Suveranii țărilor balcanice, adică Regii României, Greciei și Bulgariei, au întreprins o călătorie în Europa occidentală, unde au luat un strâns contact cu diverși șefi de State, a atras atenția cercurilor politice în momentul acesta când opinia publică mondială este serios ocupată cu conflictul chino-japonez din Extremul Orient.

„Acești trei Suverani, scrie ziarul turc, sunt perfect în măsură să reglementeze unele probleme și să ia hotărâri serioase în decursul convorbirilor pe care le pot avea în străinătate.

„Aceste State balcanice pe care nimic nu le separă — ele sunt chiar legate direct sau indirect — se bucură de o încredere mutuală. Ele au resimțit nevoia de a reorganiza puțin relațiile lor internaționale, politica generală a Europei, suferind, în ultimul timp, adânci modificări. Recenta călătorie, încheie ziarul, a Regilor balcaniei în Europa, n'are drept scop decât să realizeze pregătirile necesare pentru a se adapta ultimei evoluții în politica europeană“.

EXPOZEUL D-LUI KROFTA

Presă cehoslovacă.

Ziarele din 14 Noembrie înregistrează reacțiunile din străinătate la cuvântarea de Joi a d-lui Krofta, ministrul Afacerilor Străine, dând o deosebită atenție reacțiunii din Germania.

VENKOV, organul partidului republican agrar — cel mai important din coaliția guvernamentală — într'un articol intitulat „Noi perspective“, ia notă cu satisfacție că de data aceasta Berlinul reacționează în altfel ca de obicei și subliniază că este nevoie înainte de toate să se aibă o noțiune limpede și sobră a scopului, care nu poate fi nici amestecul în treburile interne ale altor țări, nici înglobarea cu sila a unei țări într'un bloc oarecare și nici amenințarea unui Stat mai mic de un altul mai mare.

NARODNI LISTY, organul opoziției naționale, scrie că oficiosul german DEUTSCHE DIPLOMATISCH-POLITISCHE KORRESPONDENZ, în comentariul său deschide perspective către o situație ideală în care minoritatea nu va mai fi obstacol sau izvor de dificultăți ci din contră punte de înțelegere reciprocă și de amiciție între două țări.

BOHEMIA, organul naționaliștilor germani, consacră editorialul său acestei chestiuni sub titlul „O înțelegere cu Berlinul, este posibilă“, și subliniază mai cu seamă faptul că reacțiunea Berlinului, reprezintă un oarecare progres în ce privește posibilitățile pe care le oferă relațiile germano-cehoslovace. Ziarul socotește că prima condiție pentru o asemenea evoluție ar fi ca la Berlin, să nu se mai accepte fără control, orice material informativ ce-i este transmis din Cehoslovacia. „Neimixțiunea în afacerile interne ale țării, care a fost totdeauna un principiu al politicii externe a Cehoslovaciei, trebuie respectată. După ce va fi îndeplinită această condiție va trebui să se caute căi de înțelegere, care sunt cu atât mai posibile cu cât atât d-l Beneš cât și d-l Hodza, președintele consiliului de miniștri, au arătat voința lor neclintită în favoarea unei politici minoritare echitabile“, încheie ziarul.

PRAGER TAGBLATT constată de asemeni în editorialul său că reacțiunea Berlinului, este mai promițătoare ca cele care au pornit în ultima vreme din această sursă. „Berlinul, scrie ziarul, este de acord cu punctul de vedere exprimat de d-l Krofta, că minoritatea germană din Cehoslovacia, nu poate fi un obstacol în calea bunei înțelegeri între cele două țări. O asemenea destindere internațională nu ar putea să fie decât în folosul germanilor din Cehoslovacia“.

Ziarul oficial PRAZSKE NOVINY, într'un editorial intitulat „Sforțări în vederea unei destinderi“, subliniază că tonul calm și sobru al răspunsului din Berlin, diferă din fericire de cuvintele „înțepate și chiar plină de ură“, ce putea fi citite chiar în oficiosul DEUTSCHE DIPLOMATISCH-POLITISCHE KORRESPONDENZ. „Nu poate fi supraestimat acest semn favorabil, este însă sigur că ușurarea psihologică ce caracterizează reacția Berlinului, va fi folositoare de ambele părți“. Ziarul subliniază apoi că o dreaptă și decentă politică minoritară, ca cea dusă de Cehoslovacia, este o garanție că se poate ajunge la o evoluție favorabilă între Berlin și Praga.

Presă franceză.

JOURNAL DES DÉBATS din 13 Noembrie, sub semnătura d-lui Pierre de Quirielle, comentând expozeul d-lui Krofta, în raport cu situația Cehoslovaciei, constată că discursul ministrului Afacerilor Străine dela Praga, nu poate decât să aducă o nouă confirmare fermității și fixității politicii externe a Cehoslovaciei în actualele împrejurări.

„Din acest expozeu, trebuie să relevăm că d-l Krofta, afirmă, din nou, o opoziție decisă oricărei idei de a separa pactul Societății Națiunilor de tratatele de pace, pe care o exprimă astfel nu numai pentru țara sa, dar și pentru Mica Înțelegere“.

„La încercările de a disocia această grupare politică, plan care desigur intră în vederile pactului anticomunist dela Roma, d-l Krofta opune, tot atât de natural manifestări ca acelea ale declarațiilor caracteristice și emoționante făcute la Praga de către cei doi președinți de consiliu român și iugoslav, cu ocazia funerărilor președintelui Masaryk, precum și recenta călătorie de vânatoare a Regelui Carol în Moravia“.

„Chestiunea Micii Înțelegeri provoacă pe aceea a raporturilor sale cu Ungaria, cu totul interesantă în momentele actuale“.

In ceea ce privește chestiunea, foarte arzătoare și delicată a raporturilor cu Germania, față de atacurile și de campaniile deslănțuite și mereu reînnoite în contra Cehoslovaciei, autorul articolului scrie, în concluzie:

„D-l Krofta a tratat direct și indirect această problemă, în expozeul său, cu toată moderațiunea și fermitatea dorită. El nu putea să nu revendice, încă odată, independența politicii interne a Cehoslovaciei, unde suntem mândri, a declarat el, de a fi, precum o recunoaște, azi majoritatea Europei, printre toate statele care numără minorități, acela care s'a apropiat mai mult de o soluție justă și umană“.

DECLARAȚIA MINORITARĂ GERMANO-POLONĂ

Presă germană.

Publicația oficioasă DEUTSCHE DIPLOMATISCH-POLITISCHE KORRESPONDENZ din 5 Noembrie comentează acordul germano-polonez privitor la minorități. Ea subliniază spiritul de sacrificiu și bunăvoință de care au dat dovadă ambele guverne, pentru soluționarea dificultăților care rezeau din faptul că Germaniei și Poloniei li s'au acordat frontiere comune, care nu coincid și cu

frontierele etnice. „Declarația germană capătă un caracter deosebit de solemn prin faptul că a fost anunțată chiar de Fuehrer, într'o audiență acordată frunțășilor minorității polone din Reich, scrie publicația germană, care adaugă:

„Se poate releva în această ordine de idei că declarația nu poate fi considerată ca decurgând din obligațiile internaționale speciale ale Germaniei în domeniul protecției minorităților. Pe de altă parte, Polonia, deși a denunțat

din 1934, toate responsabilitățile față de instanțele internaționale în chestiunile minoritare, a recunoscut prin declarația sa într'un mod explicit principiile protecției minorităților“.

„Convîngerea că noile declarații germano-poloneze privitoare la protecția și drepturile vitale ale celor două minorități, servesc interesele justificate ale celor două țări, își găsește sprijinul în principiile și scopurile operii de înțelegere germano-poloneză și în voința sinceră de pace și de destindere a celor două popoare.

„Această dorință de a persevera pe calea bunei înțelegeri și a bunei vecinătăți își găsește de asemeni expresia în hotărîrea ca — contrar dorinței unor numeroase cercuri străine, de a compromite relațiile germano-poloneze pe calea ocolită a Genevei, și prin agitarea continuă a chestiunii Danzigului — aceste relațiuni să nu poată fi turburate de chestiunea amintită. În adevăr, dezvoltarea Orașului Liber, în ultimii doi ani, nu a turburat câtuși de puțin relațiile germano-poloneze. În timp ce Societatea Națiunilor nu a putut realiza o reglementare satisfăcătoare a chestiunilor minoritare din cauza rivalităților de interese ce există în sânul său, Reichul, care nu este membru al instituției geneveze, a dat o nouă dovadă strălucită că în acest domeniu atât de important pentru buna înțelegere între popoare, să pot realiza perfect progrese de seamă și soluțiuni practice îndată ce guvernele direct interesate dau dovadă de bună voință.

„Prin urmare, în loc de a judeca în mod arbitrar pe cei care nu pot să se alieze, la politica geneveză, și la metodele sale, — și motivele acestor critici se cumose, — ar fi preferabil ca orice Stat reprezentat la Societatea Națiunilor să încerce a aprecia la justa valoare și a imita eforturile unei puteri neafiliate Genevei, cum este Germania, și să contribuie în mod eficace la destindere“.

Presa polonă.

Ziarul guvernamental DOBRYWIECZER din 6 Noembrie, scrie cu privire la declarația polono-germană în legătură cu problema minorităților:

„Declarația constituie fără îndoială o dată importantă în relațiile polono-germane. Două sunt problemele care ar putea să turbure relațiile de bună vecinătate dintre Polonia și Germania: chestiunea minoritarilor și chestiunea orașului Danzig.

„Numai tratarea reciprocă echitabilă a chestiunilor minoritare poate feri relațiile polono-germane de turburări provocate de problema minoritarilor.

„Fără a renunța cât de puțin la drepturile de suveranitate și amintind clar datoria supremă de lealitate a fiecărui cetățean față de Statul în care trăiește, cele două guverne au manifestat bunăvoința ce le însuflețește și au dovedit din nou vitalitatea declarației din 1934. Rămâne

numai să ne exprimăm speranța ca această declarație să fie aplicată echitabil.

„Declarația constituie o demonstrație în favoarea păcii și numai prin executarea ei se va face o acțiune efectivă și adevărată în favoarea păcii.

„Dar chiar dacă nu ar exista niciun motiv de iritare în chestiunea minorităților, relațiile polono-germane nu ar putea să se desvolte favorabil dacă drepturile Poloniei, garantate, în Danzig nu ar fi respectate.

„Prin forța lucrurilor evenimentele din Danzig au influențat asupra relațiilor polono-germane. Merită deci să fie seos în evidență că în cursul conversațiilor între d-l Hitler și ambasadorul Poloniei la Berlin s'a constatat că relațiile polono-germane nu pot fi expuse la dificultăți din cauza Danzigului.

„Trebue să subliniem că actuala declarație a avut loc în ziua când, acum patru ani, mareșalul Pilsudski a chemat pe ambasadorul Lipski pentru a-i da, în prezenta d-lui Beck, ordin să înceapă conversații cu d-l Hitler cu privire la pactul de neagresiune din 26 Ianuarie 1934“.

Presa franceză.

JOURNAL DES DÉBATS din 8 Noembrie, crede că acordul germano-polon asupra minorităților este un succes pentru diplomația germană, deoarece acest acord propus de Germania a fost respins de guvernul polon atunci când convenția încheiată la Geneva în 1922 expirase în Iulie.

L'ACTION FRANÇAISE, din 9 Noembrie, după ce subliniază importanța semnării convenției germano-polone, relativă la minorități, scrie între altele:

„Să presupunem că problema minorităților este provizor aranjată. Aceea a Danzigului, chestiune serioasă, nu va întârzia să se pună.

„Reîncorporarea pur și simplu la Reich a unui teritoriu care este deosebitul său natural, ar fi o lovitură greu de suportat pentru Polonia. Va trebui deci să se găsească un compromis care să satisfacă totodată pofta crescândă a Germaniei cât și necesitatea pentru Polonia de a respira“.

Presa belgiană.

L'INDEPENDANCE BELGE din 9 Noembrie, după ce constată că valoarea recentei declarații germano-polone este relativă în mai multe puncte foarte importante, scrie, în concluzie: „Din punct de vedere internațional ea constituie o nouă dovadă că Germania ține foarte mult la prietenia polonă și la realizarea marelui scop al pactului încheiat în 1934 între cancelarul Hitler și mareșalul Pilsudski“.

CĂLĂTORIA LORDULUI HALIFAX ÎN GERMANIA

Presa engleză.

Presa engleză se ocupă pe larg de pregătirea și efectuarea vizitei lordului Halifax la Berlin, desmintită de NEW CHRONICLE din 11 Noembrie. Această vizită, care trebuia să fie, în intenția președintelui consiliului de miniștri britanic, mai mult decât un prilej de vânatoare, dată cu prilejul expoziției internaționale dela Berlin, a fost totuși confirmată de DAILY MAIL, care anunța că printre subiectele ce urmează să fie discutate de lordul

Halifax și de cancelarul Hitler, figurează și chestiunea coloniilor. DAILY EXPRESS, asigurând că este vorba de o deciziune luată de întregul cabinet britanic, înfățișă proiectul vizitei ca făcând parte din programul de apropiere între Anglia și axa Berlin-Roma.

Același punct de vedere e susținut și de DAILY HERALD, care prezintă reluarea negocierilor dintre lordul Perth și contele Ciano, ca o reluare a corespondenței dintre d-nii Chamberlain și Mussolini.

STAR și EVENING STANDARD din 12 Noembrie, subliniază necesitatea unei apropieri între Anglia și Germania, dat fiind faptul că întreaga opinie publică britanică „este azi de părere că Hitler se bucură de sprijinul leal al poporului său“. Pacea Europei depinde de acum de relațiile anglo-germane; de aci importanța întrevederii Halifax-Hitler.

OBSERVER din 13 Noembrie face o comparație între misiunea lordului Haldane la Berlin, în 1912, și vizita lordului Halifax, arătând motivele pentru care a ceea ce nu a reușit în 1912, poate izbuti în 1937. Ziarul afirmă că țaria axei Berlin-Roma este principalul argument al actualei apropieri anglo-germane și anglo-italiene.

În același sens scriu SUNDAY TIMES și EVENING STANDARD, care se ocupă de urmările ce poate avea eventualul acord anglo-german asupra situației politice din Europa Centrală. EVENING STANDARD, crede că d-l Hitler va căuta să obțină din partea Angliei mâna liberă pentru un plebiscit în Austria.

„Rezultatul acestui plebiscit fiind instalarea regimului național-socialist la Viena, s'ar ajunge astfel, în concepția cancelarului Hitler, la o contrabalansare a influenței pe care Moscova o exercită asupra Europei Centrale, prin intermediul Cehoslovaciei“.

Ziarul crede că trimisul guvernului britanic care înainte de plecarea sa la Berlin a avut un schimb de vederi asupra acestor chestiuni cu d. Eden — întors dela Bruxelles — va dovedi d-lui Hitler de ce Anglia, fidelă Franței și Societății Națiunilor, nu poate oferi ceea ce nu posedă.

DAILY EXPRESS din 13 Noembrie reproduce declarațiile făcute, în ajun, la Edimburg, de primul ministru englez, cu privire la misiunea lordului Halifax, la Berlin, și adaugă:

„Scopul principal al acestei vizite este să înlăture temerile nefundate și atmosfera de suspiciune care stânjeneste întemeierea unei colaborări și a unei prietenii anglo-germane.

„Lordul Halifax și cancelarul Hitler vor discuta chestiunea coloniilor și chestiunea extremului Orient. E probabil ca lordul Halifax să meargă apoi la Roma, pentru a discuta cu d. Mussolini chestiunea securității în Mediterană“.

Ziarele din 15 Noembrie se ocupă foarte pe larg de apropiata călătorie la Berlin a lordului Halifax. Majoritatea ziarelor examinează care poate să fie obiectul conversațiilor pe care lordul Halifax le va avea la Berlin cu cancelarul Hitler.

TIMES scrie: „După părerea generală, lordul Halifax va rămâne la Berlin timp de patru zile și că nu există niciun motiv să se creadă că această călătorie va fi amânată. Cercurile oficiale britanice nu confirmă conjeturile cu privire la obiectul vizitei lordului Halifax la Berlin.

Ziarul arată că nu este vorba decât de o călătorie cu titlu privat și neoficial și că guvernul britanic nu are intenția de a schimba cu guvernul german vreun chestionar oarecare sau de a se începe conversații cu obiect bine determinat. De asemenea nu crede că guvernul britanic, va începe conversații anglo-italiene, fiindcă astfel de conversații n'ar putea să fie duse cu succes decât după ce se va rezolva chestiunea spaniolă.

DAILY TELEGRAPH, arată că d. Chamberlain, a insistat ca lordul Halifax să meargă la Berlin, d-sa fiind partizan al conversațiilor directe.

„Vizita lordului Halifax la Berlin ar fi o bună ocazie, crede ziarul ca între guvernul britanic și cancelarul Hit-

ler să se ia un contact mai intim, evitându-se formalitățile inutile. Deocamdată însă nu există niciun plan care urmează să fie discutat în întrevederile dintre cei doi oameni politici, deci nu poate fi vorba de un plan care ar putea să fie transformat într'un acord concret“.

Presă germană.

Apropiata vizită la Berlin a lordului Halifax și apropiata sa întrevedere cu cancelarul Hitler, sunt comentate în sensul că ele constituiesc cel mai de seamă eveniment politic actual.

Ziarele din 13 Noembrie publică lungi articole asupra carierei lordului Halifax, ca om de stat britanic, exprimându-și speranța că această vizită va avea rezultate bune pentru pacea mondială. Ziarele evită însă să stabilească vreo legătură între ea și actualele conversații anglo-britanice.

Merită să fie semnalată aluzia la pactul anti-comunist italo-german-japonez, pe care o face ziarul VOELKSCHEER BEOBÄCHTER, oficiosul național-socialist.

Ziarul publică în numărul său de ieri un lung articol asupra Ucrainei, cerând independența sa politică și subliniind bogățiile acestei țări.

„În interesul destinderii politice n'ar fi oare util să se amâne pentru moment vizita lordului Halifax în Germania?“.

Această întrebare și-o pune Buletinul oficial al Partidului Național-Socialist, într'un important articol, care nu putea, evident, să fie scris decât după consultațiunile cercurilor conducătoare național-socialiste.

În adevăr, Buletinul declară că presa străină cantă să facă din această vizită, prin combinațiuni tendențioase, un eveniment politic senzational. „Cum s'a mai întâmplat adesea, scrie publicația oficială, ziaristi iresponsabili încearcă din nou să otrăvească atmosfera conversațiilor, înainte chiar ca ele să se fi produs“.

Buletinul socotește că faptele trebuiesc puse din nou pe terenul realității politice și continuă: „Conversațiunile deschise și sincere pe care lordul Halifax le va avea în Germania cu oamenii de Stat germani, vor purta asupra multor subiecte. Dar a spera sau a crede că discuțiunile ar putea avea ca obiect amicitia politică ce unește Germania de Italia și Japonia, și Japonia și Germania cu Italia, ar dovedi o totală necunoaștere a situației. Nimeni nu poate elinti realitatea politică a axei Berlin-Roma și a pactului anti-komintern cu Japonia. Pe această chestiune nu ar trebui să rămână cea mai mică îndoială.

„Tot astfel, presupunerile că Germania ar fi gata să uzeze de influența sa asupra amicilor săi politici, în chestiunile care nu privesc Reichul, ci numai aceste State, sunt absolut contrarii realității.

„În ce privește chestiunea colonială, opinia publică germană a luat cunoștință de concepțiile Londrei și Parisului în această chestiune și va ști să aștepte evoluția situației.

„S'a pretins că Germania este aceea care ar vrea să se folosească de vizita lordului Halifax pentru a încerca să se apropie de puterile occidentale astfel încât să provoace marile puteri la conversațiuni în patru pe care le-ar dori Reichul. Vom răspunde că Reichul nu are niciun motiv să dorească aceste conversațiuni, deoarece nu există niciun diferend între Reich și aceste puteri. Reichul nu este cătuși de puțin dornic să ajute la mascarea unui eșec prea evident al unei recente conferințe a puterilor, reunind o nouă conferință“.

Întreaga presă germană, din 15 Noembrie, se ocupă de afirmațiile unor anumite ziare engleze în legătură cu apropiata vizită în Germania a lordului Halifax.

VOELKISCHER BEOBACHTER, *scrie*: „Trebuie să subliniem că, ori de câte ori sunt indicii cari arată începutul unei activități practice în favoarea păcii, se observă alețuirea unui front care încearcă să saboteze opera de pace prin minciuni. Acest front al ziarelor marxiste, ale căror coloane sunt pline de fraze sunătoare asupra necesității de a face să triumfe pacea, secrete strigăte de ură isterică la fiecare încercare de consolidare a păcii“.

DER MONTAG *scrie* că în propunerile sale de pace din 1935 și 1936, Fuehrerul a pus ca condiție să se impună tăcere presei dușmănoase și să se elibereze opinia publică a lumii întregii de aceste hiene.

MONTAGS POST *scrie*: „Aceste metode ale presei constituie atacuri ipocrite împotriva conducătorului politicii britanice și o încercare de a torpila eforturile tinzând la eliberarea Europei de visul său cel rău, realizând o apropiere cu Germania. D-l Chamberlain va tolera oare aceasta? Sau va trece la acțiuni pentru a pune capăt acestor suspiciuni?“.

Presă franceză.

Apropiatele întrevederi anglo-germane fac principalul obiect al comentariilor presei din 14 Noembrie.

ECHO DE PARIS, *scrie*: „Oamenii de Stat britanici, din cercurile Ministerului Afacerilor Străine, au deplină conștiință de oroarea pe care o inspiră compatrioților lor orice perspectivă de războiu. Pentru a realiza unanimitatea națiunii și imperiului, în ziua primejdiei, va trebui să putem spune că s'a făcut tot ce a fost posibil pentru a se ajunge la Conlierea adversarilor și că noi nu am stat în cumpănă asupra condițiilor raționale ale unei soluționări. Aceste dispoziții ale miniștrilor britanici nu sunt de azi: ele au existat ieri și vor exista și în viitor. Ei le sacrifică cu bună știință efectul preventiv pe care ar putea să-l producă asupra Statelor dornice de războiu aplicarea unei politici mai viguroase, mai determinate, nedându-se înapoi în fața angajamentelor prealabile“.

FIGARO *declară*: „Increderea noastră în loialitatea britanică este absolută și noi păstrăm o amintire destul de precisă a atitudinii perfecte a lordului Halifax față de noi în ziua de 7 Martie, pentru a fi siguri de spiritul în care d-sa își va îndeplini misiunea sa. Ceva mai mult, orice este susceptibil să ducă la destinderea situației din Europa, va fi primit cu bună voință atât de Franța, cât și de Anglia, care vor rămâne unite, orice s'ar spune, fiind totdeauna gata să dea dovezi de cumințenie, fără însă ca această să însemne că sunt dispuse să părăsească politica lor“.

PETIT PARISIEN, *într'o corespondență din Londra, scrie*: „Oamenii politicii germani, aflați la conducere, au declarat în mai multe ocazii că au dorința de a-și asigura amicitia Angliei. Un comentator remarcă pe drept că ei vor un rezultat bun, trebuie să vrea și metodele apropiate. Germania este oare gata să facă concesionile pe care le pretinde consolidării păcii europene, scop esențial al politicii britanice? Soarta conversațiilor dela Berlin depinde, după câte se pare, de răspunsul pe care cancelarul Hitler îl va da la chestiunea de mai sus“.

L'EPOQUE, *declară*: „China va deveni oare o colonie italo-germano-japoneză? O astfel de operațiune ar întâmpina desigur opoziție din partea guvernelor din Nanking și Moscova. În ceea ce privește Statele-Unite, Franța și Marea Britanie, nu se vor abține de a protesta.

Dar nu protestări ar putea să stea în calea voinței de a face noi euceriri a noii triple alianțe. Numai forța ar fi capabilă. Ori, dacă Extremul-Orient ne interesează, Europa ne interesează și mai mult“.

LE TEMPS scrie în editorial:

„Fără a ne face prea mari iluzii, asupra rezultatelor care pot fi obținute prin această activitate, pe tărâmul extern, nu putem decât urmări cu simpatie eforturile guvernului din Londra pentru a găsi în fine o bază solidă în favoarea unei cooperări fecunde.

„Intru cât putem ghici din informațiile recente, lordul Halifax, ar avea cu ocazia vizitei sale la Berlin, numai misiunea de a culege informații officioase. Sarcina sa ar consista în faptul de a cerceta, pe lângă cancelarul Hitler posibilități în favoarea unei reglementări generale, politice, a condițiilor pe care le-ar pune Germania pentru o cooperare activă cu celelalte puteri și să facă, apoi, un raport cabinetului britanic asupra elementelor pe care le va putea culege în decursul convorbirilor cu Fuehrer-ul.

„Subiectele vor fi numeroase: revendicări coloniale ale Reich-ului, problema Europei Centrale care preocupă atât de mult spiritele, soluția crizei spaniole, încheierea unui nou pact de securitate pentru Occident, atâtea chestii menite să dea loc la un larg schimb de vederi.

„În ceea ce privește o negociere anglo-italiană, ea, desigur, nu e mai puțin delicată, și aci, iar ar fi temerar, serie ziarul parizian, să nutrim speranțe pe care evenimentele nu le-ar putea realiza.

„S'a repetat mereu că interesele Italiei în Mediterană se pot concilia cu cele ale Imperiului Britanic și acelea ale Franței dacă ne menținem, în mod scrupulos, la principiul statu-quo și la respectul drepturilor fiecăruia.

„Convorbirile dintre Londra și Roma înjghebate într'o primă întvedere Ciano-Perth, vor da poate ocazie să se facă demonstrație acestui fapt față de realitățile actuale“.

Ziarele franceze din 16 Noembrie comentează rezultatele pe care poate să le aibă vizita lordului Halifax la Berlin.

ECHO DE PARIS, *scrie*: „Noi ne îndoim că explicațiile pe care le va da Fuehrerul vor putea fi satisfăcătoare, în spiritul lor. Germania are simțul nelimitatului. Ei nu-i place să se închidă în definiții. Ne îndoim asupra utilității misiunii lordului Halifax, chiar dacă prin ea politica germană va fi pusă în lumină completă. Dintre două lucruri, unul singur interesează: sau conducătorul Germaniei nu se va descoperi decât pe jumătate și, în Anglia, va da semnalul unui optimism periculos, sau el va expune pe larg dorințele sale, dar, atunci, neschitându-se nicio reacțiune britanică, el se va simți încurajat spre acțiune“.

EXCELSIOR, *scrie*: „În mod evident, Londra nu are niciun interes să favorizeze jocul germano-italian și să determine o ruptură a echilibrului forțelor europene, care a permis Angliei să recupereze întârzierea înarmărilor sale. Se poate, deci, spune chiar de pe acum că Franța și Anglia vor menține coeziunea politicii lor comune care a fost, până acum, aceea de a nu căuta nicio înțelegere particulară, îndreptată contra Statelor terțe, ci, dimpotrivă, la refacerea unei Europe unite, eliberată de visul rău al conflictelor sale ideologice și de groaza sa de războiu, gata să colaboreze la reconstrucția economică și financiară de care toate popoarele, fără deosebire de genim, au cea mai urgentă nevoie“.

PACTUL ITALO-GERMANO-JAPONEZ

Presa italiană.

Evenimentul semnării acordului anticomunist italo-germano-japonez, a avut un mare răsunet în presa italiană.

Ziarele din 6 Noembrie consacără evenimentului pagini întregi. D-l Mussolini, d-l Hitler și Prințul Konoye, protagoniștii acestui act memorabil, miniștrii de Afaceri Străine ai celor trei țări și ambasadorii Germaniei și Japoniei la Roma, ocupă locuri de frunte în prima pagină a ziarelor.

Comentariile presei italiene scot în evidență caracterul și însemnătatea noului pact, precum și adâncile urmări pe care le va avea în politica internațională.

În primul rând, după cum subliniază GIORNALE D'ITALIA, prin formarea acestui front hotărât să combată amenințarea ce înfățișează propaganda și acțiunea comunistă organizată de Internaționala III pentru pacea și ordinea tuturor țărilor din lume, Italia, Germania și Japonia nu pun la cale niciun complot în serviciul ideologiei lor sau împotriva regimurilor din alte țări. Acordul nu este îndreptat împotriva niciunui Stat. Scopurile și mijloacele lui sunt arătate lămurit, cu sinceritatea celor puternici, luptând pentru o cauză dreaptă.

Acordul pe care GIORNALE D'ITALIA îl numește pactul tripartit pentru salvarea publică internațională stabilește linia politică a unei acțiuni de apărare împotriva forțelor nimicitoare ale comunismului care amenință lumea.

LAVORO FASCISTA scrie: „Acordul nu privește guvernul din Moscova, care a făcut totdeauna deosebire între propria sa acțiune și acțiunea internațională comuniste, ci urmărește tocmai combaterea acțiunii Kominternului în afara teritoriului sovietic, unde lucrează împotriva ordinii și în favoarea turburării păcii“.

TRIBUNA scrie: „Acordul este o înțelegere internațională defensivă, sau cel mult de contra-ofensivă, chiar dacă el nu are ca scop garantarea intereselor particulare și imediate ale celor trei țări, ci interesele superioare și generale legate de un întreg sistem de civilizație și cuprinzând totodată și interesele naționale ale celor trei puteri semnatare“.

Pe de altă parte, GIORNALE D'ITALIA, într'un alt articol, scrie:

„Oricare ar fi părerea diferitelor fronturi populare asupra noului acord germano-italo-japonez, un fapt este sigur, și anume că el solidarizează peste 200 milioane de oameni, la care trebuie adăugate alte zeci de milioane de amici și asociați din Europa și Asia.

„Acești oameni au o trainică unitate internă și o voință hotărâtă și cu simțul răspunderii în exterior. Acești oameni sunt bine înarmați pe uscat, pe mare și în văzduh“.

Ziarul continuă, spunând că dacă mările ar fi să devină ca și Mediterana pentru Spania un vehicul de propagandă și de arme în serviciul revoluției roșii și al celor care o tolerează, este bine ca lumea să știe că cele trei puteri semnatare ale noului acord, pun în linie, pentru apărarea anticomunistă, aproape două milioane tone bastimente de războiu, al căror număr de altfel sporește cu repeziciune.

GIORNALE D'ITALIA, adaugă: „Pacea este asigurată și datorită tunurilor, iar forțele armate ale celor trei puteri semnatare, dau acestui act politic semnificația concretă a unui avertisment de actualitate imediată, adresat tuturor planurilor îndrăznețe pe care forțele de distrugere și asociatele lor ar putea încă să-l mediteze și să-l încerce“.

Presa germană.

Oficiosul DEUTSCHE DIPLOMATISCH-POLITISCHE KORRESPONDENZ din 6 Noembrie scrie următoarele, în legătură cu adeziunea Italiei la pactul germano-japonez anticomunist:

„Este dela sine înțeles că bazele și tendința acordului germano-japonez, au rămas neschimbate. Ele nu sunt îndreptate, după cum se știe, contra vreunei țări, sau contra vreunui popor. Ele au de scop numai să organizeze apărarea efectivă contra amenințării bolșevice. Acordul apără cultura și buna stare a popoarelor, contra atentațelor revoluționare, care nu mai au nimic de a face cu o evoluție naturală și care urmăresc numai prăbușirea materială și culturală a popoarelor.

„Importanța acordului încheiat astăzi, stă în faptul că cele trei puteri declară, în fața lumii întregi, că voiesc să lupte contra efectelor distrugătoare ale bolșevismului. Peste 200 de milioane de locuitori, din trei mari State, refuză să pactizeze cu comunismul, sau să lase la o parte, pentru motive politice, oricât de importante, necesitatea vitală a luptei contra bolșevismului“.

Oficiosul DEUTSCHE DIPLOMATISCH-POLITISCHE KORRESPONDENZ, se ocupă de ecoul pe care pactul germano-italo-japonez, l-a produs în presa străină. Oficiosul își exprimă mirarea pentru faptul că există ziare străine, care vor să găsească în acest pact tripartit, care servește numai la apărarea culturii și a civilizației, anumite țeluri de politică internațională.

„Astfel, de exemplu, se găsește într'un ziar care adesea a încercat să turbure relațiile internaționale, alegația tendențioasă că încheierea pactului antikomintern face imposibilă pentru Italia o înțelegere cu Anglia. O astfel de alegație, spune oficiosul german, dovedește că anumite cercuri legate strâns de Moscova au pierdut facultatea de a recunoaște primejdia comunistă. Pactul dela Roma nu este un pact al politicii internaționale. Pactul nu este exclusiv și nu va putea niciodată avea caracterul unui bloc politic“.

Presa franceză.

LA REPUBLIQUE din 6 Noembrie scrie în legătură cu încheierea pactului italo-germano-japonez:

„Evenimentul nu este lipsit de însemnătate. El va întări considerabil legăturile care unesc cele trei guverne dela Roma, dela Berlin și dela Tokio.

„Noul tratat va avea ca prim rezultat de a îngreui situația guvernului dela Moscova. Al doilea efect va fi de a crea o atmosferă favorabilă diplomației Statelor care au luat o atitudine potrivnică comunismului, și anume: Albania, Austria, Bulgaria, Spania Naționalistă, Finlanda, Grecia, Ungaria, Polonia, Portugalia, România și Iugoslavia. Pe de altă parte cei trei aliați vor vedea ivindu-se între ei grave neînțelegeri. Noi am subliniat deseori contradicția de ambiții între Roma și Berlin, în regiunea dunăreană pe care Reichul o consideră ca esențială. De ase-

meni Tokio și Berlin nu vor fi totdeauna de acord în China, între Roma și Tokio adaptările nu vor fi totdeauna ușoare, căci Imperiul Italian din Africa orientală va reacționa contra invadării economice a „dumpingului” practicat de Japonia, ea o necesitate a vieții sale materiale. Adevărul este că o „internațională” fie ea anticomunistă, nu cântărește mult față de cerințele naționale. Experiența a dovedit că doctrinele sunt mai puțin tari decât interesele naționale și că alianțele care nu se întemeiază decât pe principii, poartă în ele un element de slăbiciune, care nu rezistă timpului”.

Ziarele franceze din 7 Noemvrie comentează semnificația semnării pactului anticomunist italo-germano-japonez.

ECHO DE PARIS, sub semnătura lui Pertinax, scrie:

„Uniunea Sovietică este, poate, mai puțin vizată decât Imperiul Britanic. Cei trei semnatori nu ar putea intra în companie împotriva guvernului din Moscova. Dimpotrivă, fiecare dintre ei este în măsură să lovească Anglia sau coloniile ei. Germania poate trimite flotele ei aeriene deasupra Londrei. Italia poate amenința Egiptul, iar Japonia Hongkongul, Singapore și altele. Aceeași este situația și pentru Franța. În realitate — cercurile competente subliniau faptul încă de ieri — Japonia apare în această împrejurare mai mult drept un pretext. Ne aflăm în fața primului tratat scris germano-italian despre care avem cunoștință. În 1936, Italia nu era dispusă să se lase astfel legată în lanțuri. Ea a sfârșit prin a se lăsa convinsă”.

In L'EPOQUE de Kerillis scrie:

„Ne este greu să credem, dacă nu în sinceritatea, cel puțin în desinteresarea acestor mari apărători ai civilizației. Coaliția care se încheagă din Pacific în Mediterană, urmărește sau va urmări alte scopuri”.

LE POPULAIRE scrie: „Politica italiană a ajuns tot mai înfeudată politicii hitleriste. Germania ridică acum pe „strălucitul ei secund”, cum o făcuse, înainte de războiu, cu Austria. Politica germană își accelerează ritmul și d-l Mussolini este, de aci înainte, nevoit să o urmeze”.

L'HUMANITE scrie: „Lumea este pusă, de aci înainte, în fața unei politici concertate de inmixtiune în țările democratice, de provocare la războiu și de agresiune, pentru satisfacerea unor scopuri de euceriri și dominație fascistă”.

Presa franceză din 8 și 9 Noemvrie continuă comentariile în jurul pactului anti-comunist.

FIGARO scrie: „Sfidarea aruncată marilor democrațiilor este cu atât mai importantă, dacă se examinează mijloacele materiale la care se recurge. Luat după litera statutului său, noul pact anti-boșelvic ar urma să permită semnatarilor lui să intervină, când vor, în afacerile celorlalte țări. Ar fi suficient ca o anumită situație politică să fie socotită că ar da loc unei amenințări subversive, pentru ca cele trei regimuri autoritare să se creadă în drept să dea sfaturi sau să treacă la acțiuni militare. Este un fel de ațătare la războiul civil, însoțit de ingerința străină pe care o pregătește și o face posibilă noul acord”.

LE JOUR declară: „Statele-Unite au dreptate de a manifesta oarecare îngrijorare față de pactul „anti-comunist”, pe care figurează cele trei semnături ale Germaniei, Japoniei, și cu începere de ieri, a Italiei. De fapt, este o nouă triplă alianță care a luat naștere. Ea are ca pretext lupta contra Moscovei, dar ea ar putea prea bine să aibă obiective mai speciale”.

L'ACTION FRANÇAISE, afirmă: „Anti-comunismul internațional este o mască. Ne grăbim să o afirmăm și să rugăm toate spiritele lucide să o spună și să o serie, împreună cu noi: nu trebuie ca niciun francez să poată fi înșelat în această privință. Să ne ferim ca de ciurmă, de a crede că d-l Hitler și aliații săi ar fi inamici ai Moscovei. Cancelarul Hitler ține la Moscova prin toate firele interesului economic și geografic, interes consfințit prin tratatul dela Rapallo, care nu este de loc abrogat”.

LE TEMPS, în editorial, scrie între altele:

„A trebuit Italiei un an ca să se hotărăscă să adere la acordul germano-japonez. Obiectul acestui acord este definit în preambul, care stăruie asupra voinții acelor puteri de a se apăra contra Internaționalei Comuniste. Cele trei puteri semnatare au convenit să-și dea informații mutuale asupra activității comuniste, consultându-se cu privire la măsurile de apărare, care urmează a fi executate în strânsă colaborare.

„Totul depinde evident, de modul în care aceste dispoziții vor fi interpretate și în care măsurile de apărare vor fi executate în împrejurări determinate. Puterile contractante vor invita dealtfel Statele terțe a căror pace internă este amenințată de acțiunea de descompunere a Internaționalei Comuniste de a lua toate măsurile de apărare, în spiritul acestui acord, sau de a adera la acesta.

„Pactul germano-italo-japonez pare deci constituit în spiritul celor trei guverne care l-au încheiat, punctul de plecare al unei vaste grupări contra influenței Internaționalei Comuniste, în scopul de a desvolta în toată măsura posibilă, lupta ideologică care dealtfel, este la baza politicii germane și a misticiei hitleriste”.

L'INTRANSIGEANT scrie:

„Deci Germania, Italia și Japonia au încheiat un pact împotriva Internaționalei comuniste. Ori tocmai aceste State sunt acelea care sunt cel mai puțin amenințate de propaganda comunistă. Atât cât va exista național-socialismul și fascismul, nici Berlinul nici Roma nu au de ce să se teamă de Moscova. Iar Japonia, armatura ei este prea solidă pentru îndrăzneala comunistilor.

„Atunci? Germania și Italia vor să fie jandarmii lumii. Jandarmii au dreptul de a urmări rău-făcătorii peste tot. Astfel, în numele civilizației, Germania și Italia — chiar Japonia — își iau dreptul de a se amesteca în politica internă a tuturor națiunilor”.

ECHO DE PARIS scrie: „Pentru diplomația germană și italiană, tratatul semnat la 6 Noemvrie constituie, înainte de toate, un instrument de intervenție în afacerile interne ale altor State. Pentru moment, el va fi folosit, după toate probabilitățile, în Europa Centrală, în special. Deocamdată acest tratat n'a făcut decât o victimă: conferința dela Bruxelles”.

L'OEUVRE scrie: „Corpul diplomatic crede că unul din scopurile urmărite de Reich este acela de a fi centrul unui fel de Sfântă Alianță, a cărei ideologie anticomunistă este menită să facă concurență, și cu succes, — cel puțin așa socotesc germanii — instituției dela Geneva”.

L'ERE NOUVELLE declară: „Cel mai mic lucru ce poate să rezulte nu pare că trebuie să fie teama de un nou spectru roșu, ci de o mai mare coeziune a democrațiilor, față de recentele „tratate impuse” ale noii Sfinte-Alianțe”.

LA RÉPUBLIQUE relevă că pericolul comunist nu este decât un pretext: „Se va găsi oricând, imediat ce se

va voi, un aer comunist unei anume puteri, Franței de exemplu. În definitiv ce vor cele trei popoare? Dominația lumii. Poate că avem dreptul să ne gândim că aceste State nu par să fie la înălțimea unei asemenea misiuni“.

D. Vladimir d'Ormesson scrie în FIGARO:

„Unii cred că Germania, Italia și Japonia au avut dreptate să încheie pactul de apărare împotriva comunismului. Alții cred că apărarea împotriva comunismului nu interesează aceste trei State și că această Sfântă Alianță nu are alt scop decât de a amenința interesele Franței. Eu cred că și aceștia și aceea se înșeală, sau mai bine toți au dreptate, cu condiția de a asocia aceste teze nu de a le opune“.

JOURNAL DES DÉBATS afirmă în editorial:

„Pactul semnat între Italia, Germania și Japonia permite acestor puteri de a lua poziția de apărătoare de civilizație în Orient și în Occident. Dar nu le lipsește de nici unul din foloasele pe care pot să le tragă din bolșevism. Bolșevismul distrugător prin natură, este în fond aliatul adversarilor săi. Germania, Italia și Japonia, care proclamă unirea lor pentru a combate comunismul, au a se teme mai puțin de el, decât Franța devenită fără voie ei aliata Sovietelor. Germania de 20 de ani excelează în arta de a se servi de bolșevism. Ea a început prin a-l crea, deoarece ea a introdus pe Lenin în Rusia în timpul războiului și i-a dat mijloacele de a face revoluția. După înfrângerea ei Germania n'a încetat de a trage foloase din Rusia Sovietică, pentru industria și economia ei, pentru uzinele și aviația ei. Venirea la putere a d-lui Hitler n'a schimbat nimic. Tratatul semnat la Rapallo în 1922 între Germania și Rusia, completat la Berlin în 1926, reînnoit de atunci n'a fost denunțat niciodată. Acordul încheiat acum câțiva ani între Italia și Soviete n'a fost nici el denunțat. Protocolul dela Roma semnat ieri, prezintă deci această originalitate de a coexista cu pacte de amicitie. Bolșevismul face națiunilor care-l combat serviciul prețios de a slăbi și turbura națiunile care nu-l combat. Germania și Italia datorase Sovietelor prilejul politicii lor în Spania. Ele consideră fără îngrijorare agitația în Africa de Nord. Ele nu au colaborator mai prețios pe uscat și pe mare ca bolșevismul.

„Pactul dela Roma va mai îngădui Sovietelor de a alarma „puterile democratice“ asupra situației lor, încercând de a obține dela ele ajutoare suplimentare. Se vor găsi de sigur naivi care să cadă în cursă. Vrem să sperăm că nu vor fi mulți în Franța, cu toate că Frontul Popular a izbutit să desființeze independența judecătii“.

În alt articol, semnat de d-l Piene Bernus, același ziar scrie:

„Pactul anti-comunist, astfel cum este conceput de semnatarii săi, va trebui să procure mijlocul de a interveni în afacerile interne ale unor State pe care pangermanismul le pândește de mult. Articolul 2 în deosebi, al acordului germano-nippon din 1936, la care a aderat Italia, este foarte clar. El îndrăduiește părțile contractante a se amesteca în politica internă a acelor care nu vor primi favorabil invitațiile lor. Printre aceste State cel mai amenințat este desigur Cehoslovacia.

„Primejdia rezultând din acord este prin urmare certă și primul lucru pe care trebuie să-l săvârșim pentru a o înlătura, este de a sustrage guvernul nostru la orice influență bolșevistă“.

Revenind asupra încheierii pactului anti-comunist, ziarul LA REPUBLIQUE din 10 Noembrie declară:

„De ce să mai negăm? Statele Unite, Franța și Imperiul

Britanic s'au îngrijorat, cu drept cuvânt, din cauza acordului dela Roma, care vine după acela semnat la Berlin, Nu înseamnă că spunem prea mult atunci când afirmăm că celor trei mari democrații li s'a oferit o mare ocazie, aceea de a salva demnitatea umană și fericirea omului, ambele fiind amenințate mortal“.

L'EPOQUE constată: Majoritatea țărilor au riscuri mari atunci când ele se lasă înglobate într'o cruciadă oarecare. Nu este vorba de a opta pentru Berlin, Roma sau Moscova, pentru național-socialism, fascism sau comunism. Trebuie să se formeze frontul libertății, în care trebuie să intre toți cei care vor să se țină departe de luptele ideologice nefaste, dar care sunt decise să facă să se respecte, în toate împrejurările, independența lor politică și integritatea lor teritorială“.

LE POPULAIRE scrie: „Pactul de amicitie italo-sovietic, din Septembrie 1933, semnat de d-l Mussolini, prevedea, în articolul 4: „fiecare dintre părțile contractante se angajează să nu intre în nicio înțelegere de ordin politic, economic și în nicio combinație îndreptate contra vreunui din ele. „În acea epocă presa italiană susținea lărgirea „pactului în patru“, pentru a cuprinde și Sovietele și d-l Mussolini seria, puțin după încheierea pactului, un articol în „Popolo d'Italia“ pentru a susține aceeași teză. Pentru că Rusia Sovietică a favorizat pactul în patru, pentru că ea a intrat în Societatea Națiunilor și fiindcă a lucrat în mod activ la încheierea pactelor regionale, d-l Mussolini a intrat într'unul din blocurile contra cărora s'a ridicat până ieri. Blocul acesta este o Sfântă Alianță a Statelor fasciste“.

Presa engleză.

THE OBSERVER din 7 Noembrie, publică textul acordului italo-germano-japonez, pe care îl prezintă ca pe o expresie a unei comunități de interese și de acțiune împotriva bolșevismului.

THE MANCHESTER GUARDIAN, cu aceeași dată, observă că deși noul pact tripartit nu cuprinde clauze militare, navale sau secrete, directorul lui GIORNALE D'ITALIA, care exprimă cu fidelitate convingerile Ducelui, a spus într'un articol publicat în urma ceremoniei ce a avut loc la semnarea pactului, că numai armele și puterea militară a celor trei națiuni mai pot salva pacea. THE MANCHESTER GUARDIAN adaugă:

„Opinia germană crede că acest pact n'a făcut decât să confirme o colaborare care este, de multă vreme, un fapt împlinit. El creează un bloc puternic, reprezentând 200.000.000 de locuitori, îndreptat împotriva primejdiei comuniste și putând câștiga adeviziunea Poloniei, Elveției, Portugaliei și României pentru o acțiune comună. Primejdia comunistă va pune astfel capăt legăturilor dintre Polonia și Franța și aceluia dintre Franța și Mica Înțelegere“.

Toată presa britanică, din 8 Noembrie, se ocupă pe larg de tratatul italo-germano-nipon. THE DAILY TELEGRAPH și THE MANCHESTER GUARDIAN, îl prezintă ca pe un instrument ofensiv ce s'ar putea îndrepta cândva împotriva Angliei. THE NEW S CHRONICE crede că prima victimă a lui va fi Cehoslovacia. THE DAILY TELEGRAPH susține că scopul pactului este tot acela de a aduce acțiunea Japoniei în sprijinul pretențiilor coloniale germane. În același sens scriu DAILY HERALD și DAILY EXPRESS. Între actul dela Roma, conferința dela Bruxelles și pretențiile Berlinului ar exista o legătură incontestabilă.

Unele ziare, THE DAILY TELEGRAPH, între altele, vorbesc cu ironie despre „caracterul pacific“ al pactului tripartit.

Majoritatea presei londoneze, însă, îl consideră ca pe un document care poate avea efecte considerabile asupra păcii, în general. Pactul fiind deschis adeziunii tuturor Statelor, e firesc ca influența lui să se facă simțită printr-o presiune în vederea obținerii acestor adeziuni.

THE TIMES crede că o invitație de acest fel va fi adresată Cehoslovaciei de către Italia și Germania împreună. Ziarul observă că acordul tripartit a fost primit cu entuziasm de cercurile semi-oficiale iugoslave.

THE DAILY TELEGRAPH constată că Statele Unite ale Americii de Nord se tem de provocarea unui războiu civil în America de Sud, între comuniști și anti-comuniști. În acest caz Statele Unite s'ar vedea obligate să interzică orice intervenție a Statelor ne americane în această regiune.

THE MANCHESTER GUARDIAN scrie:

„Italia insistă în a sprijini pretențiile Germaniei pentru colonii, deși nu este direct interesată în chestiune. Germania trebuie să fie introdusă în toate negocierile privitoare la Mediterană, sau de nu, Italia refuză să participe la discuții. La Bruxelles, Italia a combătut, aproape fățiș, pentru cauza Japoniei, deși nu are nimic de câștigat dintr-o victorie japoneză. Aceasta este o nouă internațională, gata să lupte pentru cauza țărilor pretins sărace“.

THE TIMES și NEWS CHRONICLE publică, sub titlul „Un act neprietenesc“ comentarii asupra întrevederii d-lui Stein, ambasadorul sovietic la Roma cu d. Ciano, cu privire la pactul italo-sovietic din 1933 și la incompatibilitatea dintre pact și acordul tripartit anti-comunist.

THE DAILY HERALD, THE DAILY MAIL, THE MANCHESTER GUARDIAN și NEWS CHRONICLE anunță posibilitatea ruperii relațiilor diplomatice dintre Italia și Rusia, în ciuda explicației dată de contele Ciano, care a asigurat pe reprezentantul sovietic că pactul tripartit e îndreptat împotriva internaționalei a III-a (a Kominternului), nu împotriva Rusiei. THE DAILY HERALD anunță posibilitatea demontării pactului dela 1933 de către Uniunea Sovietică.

THE DAILY TELEGRAPH comentează atitudinea negativă sau rezervată a Austriei, Poloniei și Cehoslovaciei față de pactul anti-comunist și crede a ști că cele trei mari puteri vor căuta să câștige mai întâi adeziunea Portugaliei, a Spaniei naționaliste și a Ungariei, care luptă de asemenea împotriva bolșevismului.

THE MANCHESTER GUARDIAN crede că Anglia urmărește să scoată Grecia și Turcia din orbita Rusiei și afirmă că Mica Înțelegerere e împărțită în ceea ce privește pactul anti-comunist.

Cu toată rezerva observată la Londra față de pactul anti-Komintern, THE MANCHESTER GUARDIAN crede a ști că Anglia va lua o atitudine potrivnică.

Ziarul crede că Ungaria poate deschide calea Italiei și Germaniei în regiunea dunăreană, aderând la pactul anti-Komintern.

Apoi continuă: „Ungurii, de orice fel, nu au nimic încredere în Germania, dar, dacă printr-o apropiere de Germania, Ungaria poate spera în revizuirea frontierelor sale cu Cehoslovacia și poate chiar cu România — o țară care se află de asemenea sub influența Germană — s'ar

găsi o posibilitate de colaborare germano-maghiară în cadrul pactului „anti-Komintern“.

THE DAILY MAIL din 12 Noembrie observă că în urma pactului tripartit, Anglia stăruie în voința de a organiza colaborarea cu Italia și Germania. Lucrul rezultă clar din discursul rostit de d. Chamberlain la Guidhall.

Presă elvețiană.

Faptul că Mussolini s'a alăturat la pactul anti-comunist germano-japonez, este viu comentat în Elveția, și chiar ziarul cu simpatii de stânga NATIONAL-ZEITUNG, din 9 Noembrie, recunoaște că evenimentul acesta dovedește soliditatea axei Berlin-Roma, prelungită acum în formă de triumphi mondial. Ziarul ironizează, firește, aerul „etic“ pe care dictaturile încearcă să-l dea acestui pact.

BUND, din 10 Noembrie, subliniază însemnătatea pactului anti-comunist germano-japono-italian, cu oarecare îngrijorare, căci aderarea Italiei se produce tocmai în momentul când soarta războiului civil din Spania pare decisă și când totul dă impresia că Germania și Italia sunt hotărâte să ducă lupta anti-comunistă nu numai teoretic.

BASLER NACHRICHTEN, din 9 Noembrie, nu prea crede în seriozitatea și în consecințe reale ale pactului. Aderarea Italiei la pact, ziarul și-o explică mai mult ca un act de șantaj asupra Angliei, dela care d. Mussolini așteaptă recunoașterea imperiului. „Deoarece Anglia nu s'a grăbit să recunoască imperiul italian, d. Mussolini caută pe toate căile să arate că Italia nu e izolată sau chiar să sperie Marea Britanie cu eventualitatea unor clauze militare între cele trei State care alcătuiesc acum triumphiul mondial: Berlin-Tokio-Roma“, încheie ziarul.

JOURNAL DE GENÈVE, din 10 Noembrie, cunoscut pentru atitudinea sa anti-comunistă publică cu această ocaziune un articol violent contra Internaționalei comuniste și invită toate Statele interesate să adere la pactul anti-comunist, aceasta fiind de altfel „singura cale de a lua pactului germano-japono-italian ghimpii, de care se tem unii oameni în Franța și în Anglia“.

Presă polonă.

În legătură cu pactul anti-comunist italo-germano-japonez, oficiosul DOBRY WIECZOR din 9 Noembrie scrie: „Este cu totul de neînțeles cum a putut fi pusă Polonia pe lista Statelor presupuse a adera la pactul anti-comunist.“

„În această privință, atitudinea Poloniei este cunoscută. Lupta împotriva activității Internaționalei comuniste revine în Polonia poliției și nu diplomației.“

„Pe de altă parte se cunoaște aversiunea Poloniei față de orice idee de formare a unor blocuri ideologice sau a unor cruciade. Nu vom nicio cruciadă. Polonia nu se lasă călăuzită decât de rațiunea sa de Stat. Ea are relații bune cu Germania, Italia și Japonia, dar nu este legată prin nimic cu pactul pe care aceste trei puteri l-au încheiat acum“.

Oficiosul VREME din 8 Noembrie comentează cu satisfacție semnarea pactului anti-comunist care întărește apărarea civilizației împotriva Internaționalei comuniste. „Ne putem aștepta, scrie ziarul, ca adeziunea Italiei să găsească un mare ecou în Europa. Ea întărește apărarea ordinii nu numai în țările semnatare, ci și la celelalte popoare, redă încrederea în durată instituțiilor încercate și în pace. Astfel, ordinea s'a ridicat împotriva haosului“.

SITUAȚIA DIN BRAZILIA

Presa argentiniană.

Ziarul RAZON din 12 Noembrie crede că hotărîrea președintelui Vargas a fost determinată de influența tot mai mare a comunismului în Brazilia.

NOTICIAS GRAFICAS scrie că organizarea totalitară a Americii de Sud deschide perspective sinistre pentru Continent, dar că înrădăcinarea fascismului în Brazilia va întâmpina rezistență odată cu dezvoltarea conștiinței democratice și a spiritului de luptă al maselor rurale.

Ziarul LA NACION scrie în articolul de fond că evenimentele din Brazilia înseamnă dispariția principiului regimului de guverne democratice în Statul brazilian.

Ziarul adaugă că președintele Vargas va putea să-și desemneze succesorul.

Presa franceză.

Schimbarea de regim din Brazilia reține atenția întregii prese franceze din 12 Noembrie.

LE JOURNAL scrie: „Nu unei simple întâmplări se datorește faptul că noua lovitură de Stat din Brazilia coincide cu pactul dela Roma. Cel puțin asupra unui punct alarma provocată de acest pact în Statele Unite își găsește confirmarea. Statul cel mai de seamă din America de Sud, acel care a fost mai mult câmpul propagandei comuniste, confirmă evoluția sa spre regimul

corporativ totalitar ce se leagă în mod indiscutabil cu noile ideologii, întorcând spatele concepțiilor vechilor democrații. Cel puțin dacă aceasta ar fi sfârșitul convulsiunilor braziliene“.

LE PETIT JOURNAL, organul colonelului de la Rocque, scrie: „Nu trebuie ca din evenimentele din Brazilia să se spună că ele sunt o consecință directă a politicii Statelor totalitare. Brazilia a parcurs numai o nouă etapă în lupta începută de doi ani contra bolșevismului“.

LE POPULAIRE declară: „Brazilia, în loc să evolueze spre democrație, a agravat caracterul dictatorial și fascist al regimului său. Fascismul a făcut o spărtură în America latină. Dacă această spărtură nu este umplută opera conferinței dela Buenos Aires va fi distrusă și Statele Unite se vor găsi, și ele, pe Continent, în fața unui „fapt împlinit“.

LE PEUPLE afirmă: „Brazilia desminte că vrea să adere la pactul anti-comunist. Este posibil, fiindcă ea are nevoie de banii Americii de Nord. Numai că nimeni nu se poate înșela asupra faptului că s'a stabilit o solidaritate între noul fascism și celelalte regimuri fasciste. Regresul și abdicările democrațiilor au astfel urmarea lor logică.

L'ERE NOUVELLE scrie: „Primejdia italo-germană părea îngrijorătoare pentru Franța și Marea Britanie, ori, acum acest pericol se îndreaptă către America, implantându-se pe teritoriul său“.

PROBLEME EUROPENE

CĂLĂTORIA D-LUI DELBOS

Apropiata călătorie în Europa Centrală și Orientală a d-lui Yvon Delbos este comentată pe larg de zărele franceze din 10 Noembrie.

PETIT PARISIEN scrie: „D-l Delbos va face, fără îndoială, în Februarie, o a doua călătorie, care ar completa prima sa călătorie și l-ar duce, poate, până la Atena și Ankara. Astfel, după Polonia și Mica Înțelegere, țările Înțelegerii Balcanice ar urma să primească de asemeni vizita reprezentantului Franței“.

L'ECHO DE PARIS, publică următoarele comentarii ale lui Pertinax, asupra rostului călătoriei d-lui Yvon Delbos, ministrul Afacerilor Străine, la Varșovia, și în capitalele Micii Înțelegeri, călătorie anunțată pentru începutul lunii Decembrie:

„Din acest turneu opinia publică franceză așteaptă rezultate precise..

„Polonia și Statele Micii Înțelegeri au fost sdruncinate în credința lor, față de sistemul francez în urma slăbiciunii dovedite de Franța, cu prilejul evenimentelor de la 7 Martie 1936.

„Dacă exceptăm Cehoslovacia, condusă de planul exterior cu o hotărîre deosebită (și în mai mare măsură decât Franța, ea contribuind în prezent la înarmarea României), Polonia, Iugoslavia și chiar România mani-

festă tendința de a-și rezerva atitudinea. Ele urmăresc cu atenție faptele și gesturile Franței și Angliei. Ele caută în occident motive de încredere. În ochii lor vorba bună și gesturile curtenitoare nu pot înlocui actele. Sosirea d-lui Delbos și discursurile pe care se va rosti, nu vor fi suficiente pentru a le convinge.

„D-l Delbos nu va reuși în misiunea sa, decât dacă Franța, în cursul viitoarelor săptămâni, liberată de comorile ei sociale și financiare, se va hotărî să asume în mod curajos când va fi cazul, răspunderile ei în limita posibilităților“.

JOURNAL DES DÉBATS scrie sub semnătura d-lui Pierre Bernus în aceeași chestiune:

„Se dă călătorii diplomatice a d-lui Delbos două motive:

Întâi, ni se spune că deoarece miniștrii afacerilor străine ai Cehoslovaciei, Poloniei, României și Iugoslaviei, au venit în ultimul timp la Paris, curtenia internațională cere ca aceste vizite să fie înapoiate. În al doilea rând apare necesar ca ministrul afacerilor străine să facă acest turneu pentru a proceda la interesante schimbări de vederi, strângând și mai mult legăturile dintre Franța și națiunile amice.

„Este util de a se concerta și pune un mai mare preț pe această amicitie a Franței cu puterile amintite.

Ne întrebăm totuși dacă scurtele șederi pe care d-l Delbos are de gând a le face în capitalele țărilor sus-

numite, prezintă foloase serioase din punct de vedere al motivelor invocate.

Cu toată sinceritatea putem spune că nu acesta pare a fi cazul. S'a abuzat mult în ultimul timp de diplomația „călătorească“.

Nu prin scurte întrevederi, ci printr'o muncă diplomatică continuă, urmărită cu mijloace normale, rezultatele utile pot fi obținute.

„De cele mai multe ori aceste călătorii sunt pretexte pentru a se dispensa de munca mai umilă dar mai efectivă, care ar trebui îndeplinită în permanență de diplomație.

„În orice caz trebuie să se înceapă prin a se stabili în mod solid o politică externă franceză coerentă. Nu putem spune că s'a ajuns la aceasta. Simpla constatare a șovăirii noastre în afacerile spaniole în momentul când Anglia se pregătește de a apuca drumul cel bun, dovedește că guvernul nostru nu a dat o orientare stabilă și satisfăcătoare acțiunii sale externe.

„Mai trebuie notat că unele țări unde se duce d-l Delbos, sunt împărțite din punct de vedere interior. În fine, pare că Sovietele stăruie pentru a decide pe d-l Delbos să împingă călătoria sa până la Moscova. Vrem să sperăm că nu poate fi vorba, de o asemenea dezvoltare, dată turneului proiectat“.

Iar d. Jacques Doriot în LA LIBERTÉ din 11 Noembrie exprimă următoarea notă:

„În circuitul său european, d. Delbos va constata atracția incontestabilă pe care axa Roma-Berlin o exercită asupra Poloniei, care caută amicitia Germaniei, asupra românilor mai antibolșevici ca niciodată, asupra iugoslavilor a căror italo-fobie a dat loc bunei înțelegeri și neutralității în caz de conflict cu Italia.

În sânul Micii-Înțelegeri el nu va găsi ca aliați credincioși decât o Cehoslovacie care așteaptă totul dela Franța, dar care nu ar fi capabilă să o ajute la nevoie. Singurul mijloc de a spori nepăsarea unora, dușmănia altora, este de a termina acest lung turneu pe Piața Roșie.

„Europa întregă ar vedea în acest gest o consolidare a alianței franco-sovietice, un răspuns dat de Franța și Soviete, pactului anti-comunist, germano-italo-nipon, în momentul când Anglia se străduiește să atenueze consecințele europene ale acestui pact, prin negocieri directe cu Italia și cu Germania.

Sperăm că d. Delbos nu va săvârși această greșală ireparabilă. Călătoriile se zice, formează tineretul; ele pot contribui și la formarea miniștrilor“.

D. Jean Pierre Gérard comentând la rândul său, călătoria d-lui Delbos în LA RÉPUBLIQUE din 13 Noembrie, publică următoarele:

„Se va observa că în momentul precis când această călătorie a fost anunțată, o vie campanie a fost deslănțuită, într'o parte a presei franceze pentru a zugrăvi în culorile cele mai sumbre, situația internă în Polonia, în România și în Iugoslavia.

„Adevărul este că noi nu avem niciun interes să luăm poziție în certurile interne ale altor State. Astfel de intervenții, istoria ni le arată lămurit la fiecare pagină, n'au reușit niciodată nimănui. Prin urmare, polemicele unei părți a presei franceze nu-și nimeresc ținta.

„De altfel, scopul turneului ministrului nostru al afacerilor străine, nu este decât de a pregăti concilierile necesare.

„Atenția noastră nu va fi distrată de regimurile Europei, unde interesele noastre sunt esențiale.

Franța incontestabil, este din punct de vedere fizic și moral, o națiune occidentală. Politica ei nu poate fi în consecință, decât o politică occidentală“.

NEINTERVENȚIA ÎN SPANIA

THE DAILY HERALD din 4 Noembrie crede a ști că guvernul britanic nu va recunoaște guvernul spaniol naționalist dela Salamanca, decât cu condiția retragerii voluntarilor streini. „În vederea acestei retrageri, — adaugă ziarul — și în vederea încetării oricărei intervenții străine în Spania o primă stabilire de relații diplomatice provizorii cu guvernul generalului Franco, poate fi efectuată“.

Intr'un articol semnat de W. N. Ewer, ziarul constata că Anglia a hotărât să acorde recunoașterea de facto a guvernului Franco, de a cărui victorie finală opinia britanică nu se mai îndoește de acum.

Ziarul afirmă că Sir Robert Hodgson, va fi numit „agent oficial“ britanic, pe lângă generalul Franco, iar ducele de Alba „agent oficial“ al generalului Franco, la Londra.

THE MANCHESTER GUARDIAN din 6 Noembrie examinează repercursiunea schimbărilor intervenite în atitudinea Angliei, față de Spania, asupra politicii interne a Franței, scriind: „Scotând victoria generalului Franco și grăbind recunoașterea guvernului naționalist, Marea Britanie provoacă o sciziune sigură între Partidul Radical și Partidul Socialist și Comunist francez“. Ziarul crede a ști că d. Delbos a cerut d-lui Eden la Bruxelles să întârzie recunoașterea guvernului Franco, pentru a nu primejdui solidaritatea stângii în Franța.

Apoi adugă:

„Trebuie reținut faptul că atâta vreme cât Italia este ocupată în Spania, Germania va încerca să-și consolideze situația în Europa danubiană. Vizita d-lui von Pappen la Paris nu a avut alt scop decât acela de a sonda opinia cercurilor oficiale franceze cu privire la o eventuală acțiune, de mult pregătită, în Austria, sau la o acțiune bruscă, provocată de vreun incident neașteptat, în Cehoslovacia“.

THE DAILY TELEGRAPH se ocupă de asemenea de reacțiunile opiniei franceze, față de stabilirea relațiilor diplomatice între Marea Britanie și guvernul naționalist spaniol, citând un articol al d-lui L. Bourguès, care crede că Franța trebuie să urmeze exemplul Angliei, în chiar interesul neintervenției și al păcii.

THE DAILY TELEGRAPH din 9 Noembrie publică expunerea d-lui Eden, făcută în sprijinul trimeterii agenților diplomați în Spania. „Acest act, a spus d-sa, nu implică de fel recunoașterea generalului Franco, nici ca guvern, nici ca beligerant, și nu afectează colaborarea franco-britanică“. Ziarul afirmă că singurul scop urmărit prin stabilirea relațiilor diplomatice, este protejarea intereselor și comerțului englez cu Spania.

THE TIMES din 9 Noembrie observă că „agenții oficiali nu vor avea un statut diplomatic și că ei nu vor fi trimiși decât dacă guvernul naționalist liberează cele 7 vase britanice, capturate de ofițerii generalului Franco și dacă acesta va da compensație pentru încărcătura lor.

Ziarele englezești din 12 Noembrie comentează stabilirea relațiilor diplomatice dintre Marea Britanie și „autoritățile de pe teritoriul aflat sub controlul generalului Franco“.

Schimbul de reprezentanți între Londra și Salamanca, nu însemnează recunoașterea guvernului naționalist spaniol, spune MANCHESTER GUARDIAN, el reprezintă primul pas spre recunoaștere, afirmă alte ziare.

ÎNTELEGerea BALCANICĂ

LA RÉPUBLIQUE, (Istanbul) din 6 Noembrie, scrie în legătură cu întrunirea delegațiilor militare ale Micii Înțelegeri Balcanice, care în cursul a mai multor sedințe au deliberat la Ankara:

„Ajunge să evocăm țelurile urmărite de Înțelegerea Balcanică pentru a prevedea problemele adâncite de Statele majore ale țărilor aliate. Este știut că însuși principiul Înțelegerii Balcanice este o activitate pacifică și energetică, tinzând la menținerea statu-quo-ului în Balcani. Nimeni printre Statele Înțelegerii nu nutrește intenții agresive. O ofensivă întreprinsă de un Stat străin, oricare ar fi el, ar întâmpina rezistența comună a Înțelegerii. Iar în timp ce alianța țărilor balcanice se dovedește tot mai mult binefăcătoare pentru salvagardarea păcii în peninsula, relațiile interbalcanice evoluează neîncetat spre etape și mai sincere care lasă să se întrevadă ziua apropiată când aceste popoare vor lua forma unei Confederații în care independența națiunilor va fi respectată cu stricteță“.

MICA ÎNTELEGERE ȘI UNGARIA

JOURNAL DE GENEVE din 13 Noembrie publică un articol sub titlul „Ungaria și Mica Înțelegere“, în care subliniază necesitatea unei normalizări a raporturilor dintre Statele Europei Centrale.

După ce relevă discursul d-lui de Kanya, ministrul afacerilor străine al Ungariei, pe care-l socotește ca o dovadă despre voința Ungariei de a ajunge la un „modus vivendi“, cu Statele Micii Înțelegeri, ziarul notează convorbirile „deosebit de însuflețite și rodnice“, care s'au desfășurat în Septembrie la Geneva, cu prilejul sesiunii Societății Națiunilor între cele trei State aliate și Ungaria.

JOURNAL DE GENEVE afirmă că situația politică internă din România n'ar îngădui deocamdată o înțelegere cu Ungaria în chestiunea minorităților, subliniind însă că după aloceri sunt permise speranțe și în ce privește atitudinea României.

Ziarul încheie:

„Nici Ungaria, nici Mica Înțelegere nu vor renunța la alianțele și amicițiile lor. Nu este vorba de o răsturnare de acest fel, ci de o destindere ale cărei beneficiare vor fi în primul rând populațiile minoritare. Europa întreagă se va bucura și va profita la rândul ei de o împăcăciune pe care o dorea în zadar de atâta vreme“.

ACTIVITATEA DIPLOMATICĂ DIN EUROPA CENTRALĂ ȘI ORIENTALĂ

LE TEMPS în ediționalul din 2 Noembrie scrie între altele:

„O mare activitate diplomatică este în curs de desfășurare în Europa Centrală și Orientală. Vizita recentă a d-lui Guido Schmidt, secretar de Stat pentru afacerile externe ale Austriei, la Varșovia; vizita Suveranilor bulgari la Londra; vizita așteptată în aceeași Capitală a Regelui Greciei și mai târziu a Regelui României, sunt atâtea demersuri care confirmă că o operă politică de amploare se îndeplinește în prezent, în partea cea mai sensibilă a continentului. Există impresia că micile țări care se tem, pentru independența lor, de influența covârșitoare, fie a Germaniei, fie a Italiei, încearcă să se apropie și să se înțeleagă între ele pe baza unei politici de neutralitate întemeiată în cadrul Societății Națiunilor pe puterile principale interesate la menținerea echilibrului în regiunea dunăreană.

„De când politica italo-germană și campania național-socialistă contra Cehoslovaciei au stârnit îngrijorări legitime în Capitalele Statelor dunărene, popoarele care se simt amenințate caută în această cale garanții pentru viitorul imediat. Astfel se explică raporturile încrezătoare care s-au stabilit între Viena și Praga, pe terenul economic, strângerea relațiilor între Austria și Ungaria și interesul mai activ pe care Polonia îl manifestă astăzi pentru problemele Europei Centrale“.

Același ziar în numărul din 13 Noembrie, sub titlul „Germania și Europa Centrală“, scrie:

„Toate pretextele sunt bune pentru presa națională socialistă pentru a ataca guvernele din Praga și din Viena și pentru a învenina astfel relațiile austro-germane și germano-cehoslovace.

„Oriecât de moderat ea ton și de conciliant ea aspirații a fost expunerea recentă a d-lui Krofta, ministrul Afacerilor Străine Cehoslovace, în fața comisiunilor parlamentare, presa germană găsește mijlocul de a desprinde din el că guvernul din Praga se apropie din ce în ce mai mult de Uniunea Sovietică și că nu ține seama de îndatoririle sale în ceea ce privește protecția datorită minorităților naționale“.

LE TEMPS conchide cu următoarele: „Vizita d-lui von Neurath la Viena și demersurile d-lui Guido Schmidt la Berlin n'au contribuit să facă să renască încrederea între cele două popoare de cultură germană.

„N'am putea fi surprinși dacă această stare de lucruri preocupă serios pe patrioții austriaci. Dacă ar urmări o refacere în mod sistematic a atmosferei care exista în momentul „loviturii“ naziste dela Viena, culminând cu asasinarea cancelarului Dollfuss, care n'a reușit grație amenințării de intervenție a Italiei, acei care conduc jocul în contra regimului austriac actual, n'ar acționa altfel. Dar dela epoca lui Dollfuss încoace, situația s'a schimbat complet din pricina existenței „axeii Roma-Berlin“. Toemai acest fapt provoacă, cu dreptate, îngrijorările care se ivesc în ceea ce privește perspectivele pentru viitorul apropiat în Europa Centrală“.